

Bij het afscheid van drs. U. E. E. Vroom

Op 19 juli 1965 stapte een nauwelijks 32-jarige cultureel antropoloog het Zuiderzeemuseum binnen om daar zijn werk als wetenschappelijk ambtenaar in tijdelijke dienst te beginnen. Voor en na het doctoraal examen, waarmee hij zijn studie aan de Rijksuniversiteit in zijn geboortestad Groningen had afgesloten, was hij reeds in verschillende banen en baantjes werkzaam geweest zonder daarin ooit volledig zijn draai gevonden te hebben en dus ook zonder blijvende sporen na te laten. Kortom, een volslagen onbekende die het nog helemaal maken moest.

In het Zuiderzeemuseum bleek hij zich weldra als een vis in het water te voelen. Hij werkte zich snel in en viel in zijn nieuwe functie op door zijn energie, zijn brede kennis en zijn gedecideerde uitspraken. Het was dus een vanzelfsprekende zaak dat zijn tijdelijke benoeming binnen een half jaar gevolgd werd door een aanstelling in vaste dienst, maar dat hij 21 jaar aan het museum verbonden zou blijven – en er het gezicht van zou bepalen – was nog niet te voorzien. Zijn oriëntatiefase werd onder meer gekenmerkt door een geregelde stroom van artikelen over zeer uiteenlopende onderwerpen, die werden gepubliceerd in *Uit het Peperhuis*, zoals ons verenigings- en museum-tijdschrift toen nog heette. Deze publikaties

getuigden van consciëntieus onderzoek en hielden beloften in voor de toekomst. Naar de monografie die hij in 1968 schreef over de Friese scheepsbouwers Holtrop van der Zee bleef zo'n grote vraag bestaan, dat een uitgever deze studie in 1984 opnieuw uitgaf. Aanvankelijk leek het er dan ook op, dat hij zich vooral op wetenschappelijk terrein zou ontplooiën, maar het museumwerk zou hem in een andere richting drijven. Zijn wetenschappelijke instelling en kennis zouden hem daarbij echter wel zeer van pas komen.

Bij de komst van drs. U. E. E. Vroom – wiens voornaam Udo thans haast meer bekendheid geniet dan zijn achternaam – bestond het Zuiderzeemuseum nog slechts uit een aantal panden aan de Wierdijk. De jarenlange discussies over de opzet van het Buitenmuseum waren nog steeds in volle gang. Eerst in 1970 werd het definitieve structuurplan goedgekeurd. De hoofdlijnen van dit plan en alle daaraan voorafgaande wederwaardigheden werden door Vroom in een uitvoerig artikel beschreven (*Uit het Peperhuis* 1971). Hij was toen al enige jaren lid van de bouwcommissie voor het Buitenmuseum en werd al binnen korte tijd de spil waar alles om draaide. Het aantal tegenslagen waarmee hij tijdens de voorbereidingen en de opbouw werd geconfronteerd was legio. Tengevolge van bezuinigingsmaatregelen had de opbouw al in het beginstadium spoedig te kampen met gebrek aan geldmiddelen en in het laatste kwartaal van 1972 kwam het werk geheel tot stilstand. Eerst in 1977 – Vroom was inmiddels op 1 september 1973 tot directeur van het Zuiderzeemuseum benoemd – konden de werkzaamheden op grote schaal worden hervat. Gedurende de volgende jaren dreigden de beschikbaar gestelde geldmiddelen enige malen te worden geblokkeerd. Soms werden zij drastisch ingekrompen, dan weer vloeiden zij aan het eind van een begrotingsjaar in zo ruime mate toe, dat zij nauwelijks in datzelfde

Rechts:
De Japanse kroonprins op bezoek bij het museum.

September 1982. Voorbezigting.

begrotingsjaar konden worden besteed. Van een normale planning was dan ook geen sprake meer. Door improvisatie moest steeds weer worden getracht de werkzaamheden aan te passen aan de wisselende geldstroom. In het laatste stadium van de opbouw ontstonden onvoorziene moeilijkheden ten aanzien van de wijze waarop de toekomstige bezoekers naar het museum moesten worden geleid en de wijze waarop het Buitenmuseum moest worden geëxploiteerd. Door oprichting van de Stichting Ontsluiting, de Stichting Commerciële Activiteiten en Piscator bv, mede op initiatief van de Vereniging 'Vrienden', werden ook deze problemen opgelost. Nog geen half jaar voor de reeds vastgestelde openingsdatum kwam de laatste tegenslag. De staatssecretaris van CRM besloot het Buitenmuseum voor onbepaalde tijd gesloten te houden voor bezoekers wegens gebrek aan middelen voor toewijzing van personeel. Dientengevolge kon H. M. de Koningin eerst op 6 mei 1983, een jaar later dan was gepland, het Buitenmuseum openen.

Het leidinggeven aan een zo veelomvattend project is op zichzelf al een immense taak. Wanneer men daarbij bovendien te kampen heeft met zo veel tegenslagen en desalniettemin de moed niet verliest, moet men wel over een enorme dosis optimisme en doorzettingsvermogen beschikken. Ik heb me dan ook wel eens afgevraagd of het Buitenmuseum er ooit zou zijn gekomen – en met zo'n voorbeeldig resultaat! – indien Vroom niet voor deze taak beschikbaar was geweest. Ik denk van niet. Door zijn kennis, zijn creativiteit, zijn organisatorische gaven en zijn inventiviteit bij het oplossen van zeer uiteenlopende problemen wist hij altijd weer opnieuw te bereiken wat anderen voor onmogelijke hielden. De vele tegenslagen deden hem nooit bij de pakken neerzitten, integendeel zij vormden eerder een stimulans om er eens zo hard tegen aan te gaan. Het leek er dikwijls zelfs op dat hij tegenslagen verwelkomde, omdat ze zijn vechtlust aanwakkerden en hem tot verdubbelde inspanning aanzetten. Als wetenschapsman verzette hij zich tegen iedere bezuinigingspoging die het historische waarheidsgehalte van het project dreigde aan te tasten. Bij de opbouw van de

panden gaf hij blijk niet alleen veel oog te hebben voor het geheel, maar ook voor het detail. Zo werd het Buitenmuseum zijn meesterstuk. In de laatste jaren van zijn carrière bij het Zuiderzeemuseum bleek zijn veelzijdigheid uit activiteiten op geheel andere gebieden: marketing en public relations.

Hoe rechtlijnig hij ook was, een zekere mate van impulsiviteit bezat hij ook. Hij kon bijvoorbeeld van de ene dag op de andere tot een geheel andere gedragslijn komen dan hij met zijn gesprekspartners had afgesproken. Individualist als hij was vergat hij dan soms in zijn gedrevenheid het overleg te heropenen of zelfs maar mee te delen dat hij inmiddels in zijn eentje al naar een ander station was doorgereisd. Anderzijds moet ook worden geconstateerd dat deze flexibele opstelling de zaak zelf dikwijls ten goede kwam. In zijn omgang met anderen was hij hartelijk en charmant, maar hij kon ook bikkelhard zijn. Hij nam velen voor zich in, maar riep ook weerstanden op. Dat zijn echter 'défaits' die moeten worden gezien als verhoudingswijze minder belangrijke begeleidingsverschijnselen van zijn grote kwaliteiten. Als hij ongelijk bleek te hebben erkende hij dat ruitelrijk en als hij aanvaringen had veroorzaakt, wist hij de gevolgen daarvan later op tactvolle wijze te redresseren.

Geen wonder dat andere instellingen van zijn kwaliteiten gebruik hebben gemaakt. Hij is lid van de Rijkscommissie voor de Musea, de Nederlandse Museumvereniging wist hem aan zich te binden als bestuurslid en als voorzitter van de sectie Cultuurhistorische Musea, ook vervult hij een bestuursfunctie in de Stichting Mardoc. Piscator bv en de Stichtingen Ontsluiting en Commerciële Activiteiten vonden in hem een bekwaam adviseur. De Vereniging 'Vrienden van het Zuiderzeemuseum', waarvan hij qualitate qua adviseur was, droeg hij een warm hart toe en steunde haar belangen waar hij kon.

Zijn werk bij het Zuiderzeemuseum is nu voltooid verleden tijd, maar de naam van Udo Vroom zal altijd aan het Zuiderzeemuseum verbonden blijven door wat hij daar tot stand heeft gebracht.

J. M. G. VAN DER POEL